
Ю.Л. БОШИЦЬКИЙ, Т.Ю. ТАРАСЕВИЧ

*Юрій Ладиславович Бошицький, професор,
заслужений юрист України, ректор Київського уні-
верситету права НАН України*

*Тетяна Юрїєвна Тарасевич, кандидат юридичних
наук, декан юридичного факультету Київського
університету права НАН України*

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ КУП НАНУ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ У 2019–2020 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ

У сучасному світі розвиток України визначається у загальному контексті європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні цінності світової культури, а саме: парламентаризм, права людини, права національних меншин, лібералізацію, свободу пересування, обмеження ролі держави в суспільстві, що являє собою невід’ємні атрибути громадянського суспільства. Сьогоднішній стан розбудови незалежної України вимагає консолідації суспільної свідомості навколо ідеї побудови гуманістично орієнтованої, демократичної та соціально відповідальної незалежної Української держави. У цих умовах особливого звучання набувають питання подальшого утвердження в освітній галузі принципів демократії, гуманізму та духовності. Саме ці принципи сповідують у Київському університеті права Національної академії наук України, заснованому 12 грудня 1995 р.

Створення Київського університету права базувалося на ідеї використання наукового потенціалу провідної академічної установи в галузі права – Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України – для підготовки юристів широкого профілю шляхом поєднання наукової та освітньої діяльності викладачів Університету й залучення до науково-дослідницьких робіт студентів Університету, впровадження основних наукових ідей та концепцій в освітній процес, головним завданням якого є: «Навчати студентів не догмі закону, а духу права».

Спільними зусиллями колективу КУП НАНУ за роки його існування підготовлено понад шість тисяч бакалаврів та сім тисяч магістрів (спеціалістів) права.

Основним структурним підрозділом Університету є юридичний факультет, який було створено рішенням Вченої ради Київського університету права Національної Академії наук України від 30 серпня 2012 р. Робота факультету зосереджена на всебічному розвитку особистості студента та безперервності освіти. Це навчальний, науковий і культурно-освітній центр вищої правничої школи в Україні, який постійно розвивається, крокуючи в ногу з найновішими та найактуальнішими світовими тенденціями в галузі юридичної освіти. Юридичний факультет пишається потужним науково-педагогічним колективом, який становлять кандидати і доктори юридичних наук, доценти та професори, провідні практикуючі юристи.

Ефективне навчання на факультеті забезпечується за допомогою успішного поєднання теоретичної та практичної складових. Практика студентів є органічною частиною освітнього процесу на юридичному факультеті та його неодмінним елементом. Завдяки налагодженій системі співпраці факультету з державними органами й органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями та провідними юридичними компаніями студенти всіх курсів кожного року проходять стажування, отримують безцінний досвід, який зможуть застосувати в подальшій професійній діяльності.

Оскільки факультет – це не лише провідний освітній центр, а й науково-дослідний осередок правничої думки в Україні, значна увага в його роботі приділяється науковим дослідженням. Щороку на юридичному факультеті відбувається чимало цікавих наукових заходів (майстер-класи, форуми, конференції, круглі столи), переважна більшість з яких мають міжнародне значення та відвідуються вченими з різних країн.

Роботу юридичного факультету забезпечують кафедри, що в тісній співпраці між собою здійснюють навчально-методичну, науково-дослідну та виховну діяльність, орієнтовану на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації в динамічних умовах формування ринкових відносин. Свою повсякденну діяльність колектив юридичного факультету спрямовує на ефективну реалізацію концепції юридичної освіти КУП НАНУ з метою виховання студентів відповідно до європейських стандартів і рівнів. Підготовка та перепід-

готовка фахівців-юристів здійснюється за рівнями освіти, зокрема, першого (бакалаврського) рівня; другого (магістерського) рівня; освітньо-наукового рівня (доктор філософії, Ph.D.) денної, заочної, заочно-дистанційної форм навчання зі спеціальностей 081 «Право» і 293 «Міжнародне право».

До структури факультету входять чотири кафедри, зокрема, кафедра загальнотеоретичних правових і соціально-гуманітарних дисциплін; кафедра державно-правових та галузевих правових дисциплін; кафедра кримінального права та процесу; кафедра міжнародного права та порівняльного правознавства.

Кафедра загальнотеоретичних правових і соціально-гуманітарних дисциплін створена у 2018 р. Основними її завданнями є сприяння становленню сучасного демократичного світогляду молоді особистості, надання знань і формування навичок для самореалізації людини як у професійній, так і в суспільно-громадській сфері, формування загальної культури та професійної етики, розвиток креативного мислення студента, навичок до самонавчання і саморозвитку. Провідні тематичні напрями діяльності кафедри загальнотеоретичних правових і соціально-гуманітарних дисциплін у цій сфері – політологія й соціологія; філософія права і логіка; етика юриста та риторика.

В освітній моделі кафедри загальнотеоретичних правових і соціально-гуманітарних дисциплін визначальними є два принципи: в основі навчання студентів-юристів лежать багатоваріативні підходи до гуманітарної освіти, метою яких є забезпечення високого рівня розумової діяльності студентів; навчання студентів-юристів, незалежно від обраного профілю, здійснюється на гуманітарній основі, що дає можливість надавати їм не лише знання, а й прищеплювати різнобічну високу культуру.

У складі кафедри функціонує секція іноземних мов, яка здійснює підготовку здобувачів освіти з англійської, німецької мов за програмами: «Іноземна мова спеціальності», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Теорія і практика перекладу», «Іноземна мова (англійська)», «Іноземна мова (друга: німецька)». Загальною метою цих програм є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятимуть їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовищ.

Кафедра державно-правових та галузевих правових дисциплін бере свій початок також із 2018 р. Вона покликана забезпечити викладання нормативних гуманітарних, фундаментальних і професійно орієнтованих дисциплін у рамках підготовки фахівців за спеціальністю 081 «Право».

Основними видами діяльності кафедри є: науково-дослідницька, навчально-педагогічна, організаційно-методична, інформаційно-аналітична, експертна, прогностична, консультаційна робота. Концепція розвитку кафедри ґрунтується на тому, що система сучасної вищої юридичної освіти – це синтез актуальних знань у сфері світоглядних, фундаментальних та прикладних правничих наук, а також інших близьких за предметом дослідження соціогуманітарних наук. Основною ідеєю розвитку кафедри є ідея підготовки фахівців, здатних до систематичного поповнення й оновлення здобутого інтелектуального багажу, підвищення досягнутого освітнього рівня.

Головна мета кафедри – задоволення зростаючого попиту українського суспільства на підготовку фахівців вищої кваліфікації в галузі юриспруденції господарсько-правового напрямку, які володіють теоретичними знаннями й практичними вміннями, вміють їх ефективно застосовувати в процесі правового забезпечення здійснення господарської діяльності та захисту прав і інтересів суб'єктів господарської діяльності.

Кафедра міжнародного права та порівняльного правознавства створена у 1995 р. Її діяльність спрямована на формування високопрофесійних юристів, які досконало застосовують законодавство різних країн для захисту прав українських громадян поза межами України, в міжнародних організаціях, а також представляють інтереси зарубіжних фірм, іноземних громадян у нашій країні, захищають інтереси держави на міжнародному рівні.

Головною метою інноваційної освіти кафедри є збереження та розвиток творчого потенціалу студента як особистості. Відповідно до вимог сьогодення освіта повинна бути пронизана загальнолюдськими цінностями. Для цього передусім необхідно зробити так, щоб вона розвивала гармонійне мислення, яке базується на поєднанні внутрішньої свободи особистості та її соціальної відповідальності, а також толерантності. Саме ці характеристики особистості сьогодні включені до переліку основних цінностей світової цивілізації, задекларованих у документах ООН.

Кафедра кримінального права та процесу була створена у 2019 р. шляхом реорганізації кафедри галузевих правових наук. Кафедра забезпечує наступність і примноження традицій наукових шкіл авторитетних попередників з урахуванням динаміки розвитку юридичної науки та правових систем в Україні й зарубіжних країнах.

Кафедра кримінального права та процесу в тісній співпраці з іншими кафедрами Київського університету права НАН України здійснює навчально-методичну, науково-дослідну та виховну діяльність, орієнтовану на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації в динамічних умовах формування ринкових відносин.

Стратегічною метою діяльності кафедри є забезпечення високого рівня викладання дисциплін, постійне розширення й оновлення спецкурсів, активний розвиток і самовдосконалення викладачів, їх участь у науковому житті; формування партнерських відносин із спорідненими кафедрами закладів вищої освіти України, міжнародна інтеграція. Це забезпечується шляхом наукових розробок актуальних проблем кримінального права, кримінального процесу, кримінології та криміналістики.

Студенти старших курсів юридичного факультету КУП НАН України активно залучаються до роботи у юридичній клініці «Фенікс», що надає безоплатну правову допомогу. Пріоритетне завдання функціонування даного структурного підрозділу – здобути майбутньому юристу професійні навички ведення справ клієнта,

розширити свій світогляд щодо омріяної професії, а також сприяти захисту особистих немайнових та майнових прав особам, які не мають фінансової можливості отримати належну правову допомогу.

Враховуючи вектор розвитку правої науки та освіти, спрямований у бік імплементації найкращих світових стандартів, юридичний факультет активно розвиває міжнародну співпрацю як з європейськими університетами, так і з вищими навчальними закладами інших країн. Студенти юридичного факультету мають можливість підвищувати рівень своїх знань за допомогою широкого спектра спеціальних факультативних навчальних курсів, які викладаються провідними українськими та іноземними спеціалістами. Велику популярність серед студентів юридичного факультету здобули започатковані Університетом міжнародні проекти з обміну студентів-правників та різноманітні школи. Заслуговує на увагу те що, вперше в березні 2019 р. на базі Рівненського інституту КУП НАНУ була проведена Міжнародна зимова школа з прав людини за участі, зокрема, колег з Італії, Австрії, Грузії, Чехії. Угорщини тощо. У рамках підписаної Угоди про співпрацю налагоджені взаємозв'язки з Бакінським державним університетом, зокрема, перспективи проведення круглих столів, дослідження проблематики права інтелектуальної власності, спортивного права, медичного права, енергетичного права та права міжнародної безпеки.

Так, 18–20 липня 2019 р. в рамках Міжнародної літньої школи для латиноамериканських студентів з питань конституційної юстиції та прав людини відбулася презентація спільної з Болонським університетом Зимової школи у Болоньї (Італія), в якій взяли участь співробітники Університету.

18–25 серпня 2019 р. в рамках угоди про співпрацю між Київським університетом права НАН України та Батумським державним університетом ім. Шота Руставелі за участі студентів Університету відбулася Міжнародна літня школа «Конституційна демократія: сучасні виклики».

15–18 вересня 2019 р. в офісі Уповноваженого із захисту персональних даних Угорщини (м. Будапешт) відбувся міжнародний конкурс наукових робіт із питань захисту персональних даних, у якому взяли участь студенти юридичного факультету КУП НАНУ.

Основні завдання, які стоять перед юридичним факультетом Університету у 2019–2020 н.р. – це впровадження нової методології з проведення профорієнтаційної роботи на регіональному рівні, співпраця з загальноосвітніми закладами I–II ступенів та професійними (професійно-технічними) закладами освіти України.

За підтримки Громадської організації «Об'єднання громадян товариство закарпатців у м. Києві» у жовтні 2019 р. було проведено низку заходів з метою профорієнтаційної роботи у містах Закарпаття, зокрема, міста Хуст, Мукачеве, Берегове, Великий Березний.

У листопаді 2019 р. з метою встановлення партнерських зв'язків було підписано Угоди про співробітництво з ДНЗ «Тернопільським професійним коледжем з підвищеною військовою та фізичною підготовкою» та Тернопільським національним економічним університетом.

У листопаді 2019 р. Київським університетом права НАН України спільно із Всесвітньою організацією інтелектуальної власності WIPO (м. Женева, Швейцарія) та Центром порівняльних правових досліджень ОНО академічний коледж (Ізраїль) заплановано проведення Міжнародного семінару «Проблеми передових технологій: штучний інтелект і блокчейн технології».

Юридичний факультет опікується тим, щоб кожна молода людина, яка вступила до Університету, могла реалізувати свої здібності, розкрити таланти, ще навчаючись. З цією метою створюються та втілюються в життя проекти студентського самоврядування, молодь має можливість отримати необхідні в майбутньому навички самоорганізації, роботи в команді, оволодіти діловим етикетом та комунікативними механізмами співпраці. Потужний багаж знань, професіоналізму і досвіду, помножений на неабиякі організаторські здібності, сьогодні є дуже затребуваним на ринку праці.

За ініціативи студентського самоврядування та підтримки адміністрації юридичного факультету було проведено низку заходів, які викликали неабиякий інтерес серед студентів. Зокрема, це інтелектуальна гра «ЩО? ДЕ? КОЛИ?». У рамках проекту «Передай тепло своєї руки маленькій дитині» представники студентського самоврядування та адміністрації Університету відвідали Спеціалізований обласний будинок дитини в м. Боярка.

За підтримки юридичного факультету було проведено вікторину у формі брейн-рингу на кубок ректора «Ерудит права – 2019», метою якого стала популяризація пізнавальної активності першокурсників в оволодінні фундаментальними юридичними дисциплінами.

Головні завдання сучасної юридичної освіти адміністрація юридичного факультету та науково-педагогічний склад вбачають у підготовці висококваліфікованих спеціалістів у галузі права, у яких сформовано загострене почуття справедливості, внутрішнє переконання щодо встановлення об'єктивної істини та прийняття справедливого правового рішення у різних соціальних ситуаціях, пов'язаних із духовною й моральною потребою служіння суспільству, своїй нації. Найважливіше значення для формування внутрішнього імперативу мають загальнолюдські цінності, якими юрист керується у своїй діяльності. Професори і доценти юридичного факультету намагаються сформувані у студентів почуття національної гідності, патріотизму, порядності, справедливості та невпинного прагнення до нових знань.

Саме це й визначає зміст і характер освітнього процесу, спрямованість студентської наукової роботи, дає змогу виховувати фахівців, які відповідають вимогам сьогодення та в майбутньому впишуть славні сторінки в історію України. Наукова діяльність педагогів юридичного факультету спрямована на формування України як правової держави. Адже саме юристи, які мають ґрунтовні знання, відповідну професійну підготовку, високу правосвідомість, чітке розуміння своєї відповідальності за долю людей, здатні ефективно впливати на зміцнення законності й правопорядку в державі.